

Češi vědí o klimatu víc než Britové

Studie ústavu CERGE-EI srovnávala postoje obyvatel tří zemí ke klimatickým změnám • A také k závazkům na snižování emisí

MARTIN RYCHLÍK

PRAHA/BRNO Skeptický přístup ke změnám klimatu, který léta razil český prezident Václav Klaus, neměl na Čechy asi takový účinek, jaký pan profesor očekával.

Nejnovější studie totiž ukazuje, že Češi jsou výrazně více přesvědčeni o lidském vlivu na globální změny než Poláci a Britové.

Zatímco plná třetina polských a třicet procent britských respondentů souhlasí s tím, že současné změny klimatu jsou způsobeny hlavně přírodními silami, a nikoliv člověkem, týž názor zastává jen osmnáct procent Čechů. A přímo s tím nesouhlasí až 64 procent.

Studii, která zjišťovala mimo jiné i ochotu obyvatel nést náklady na snížení emisí, připravil think tank IDEA při ústavu CERGE-EI, společném pracovišti Akademie věd a Univerzity Karlovy.

„Oteplování“ jako horké téma

Celkem bylo dotázáno 4098 obyvatel z ČR, Spojeného království a Polska ve věku 18 až 69 let. „Cílem bylo zjistit postoje, vnímání a preference občanů vůči politikám v oblasti klimatu. Snažili jsme se vytvořit co možná nejrealističtější scénáře zavedení politiky, které by zahrnovaly náklady, způsob rozdělení a popis politického nástroje, jímž by se mělo snížení emisí dosáhnout,“ sdělila LN spoluautorka Iva Zvěřinová.

Vzhledem k tomu, že byla loni podepsána Pařížská dohoda, jež zavazuje 74 států produkujících šedesát procent globálních emisí skleníkových plynů k jejich snižování, jde o stále zhavější téma. Záměry se proměňují v závazky, což bude země a jejich obyvatele něco stát. EU chce do roku 2020 snížit emise o dvacet procent, do roku 2050 o osmdesát! I česká vláda se má brzy zabývat tzv. národní politikou ochrany klimatu.

S cíli Evropské unie snížit emise k příslušnému roku se ztotožňuje většina obyvatel ve všech sledovaných zemích: kupříkladu první cíl v roce 2020 je přijatelný pro

69 procent Čechů, 60 procent Poláků a 59 procent Britů. V čem se však země liší, je názor, zda se podaří vytyčených cílů skutečně dosáhnout. Nejskeptičtější jsou – jak jinak – Češi. To, že všechny státy splní svoje ekologické závazky, je podle 48 procent z nich nepravděpodobné. Týž názor zastávají čtyři desetiny Britů a jen 28 procent Poláků.

Badatelé též zjišťovali, jaké dělení nákladů (platby na technologie, dotace na úsporu energií, zvláštní daň, obchod s emisními povolenkami) považují dané národy za „spravedlivé“, což je u klimatických politik extrémně důležitý faktor. „Češi upřednostňují hlavně dva nástroje, konkrétně odstranění dotací na činnosti poškozující životní prostředí a poskytování podpory energeticky úsporných aktivit. Britové a Poláci zase dávají přednost systému obchodování s povolenkami,“ říká další z autorů Milan Ščasný z Centra pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy. Češi by byli ochotni přijmout zvýšení nákladů na domácnost v průměru o 13 až 17 eur, kolem 400 korun měsíčně, Britové až trojnásobně, ale naši severní sousedé ještě menší než my. Poláci výrazně více zastávají názor, že země mají platit podle toho, kolik emisí vytvoří.

S ekologickým povědomím

Vědci pokládali účastníkům šest základních otázek, aby zjistili, kolik toho o příčinách klimatických změn kde vědí. Na „baterii“ šesti otázek odpovídali nejlépe Češi. „Respondenti se zdají být o něco informovanější v ČR, 41 procent z nich odpovědělo správně na více než polovinu otázek,“ uvádí studie. Na ostrovech to bylo 34 procent a v Polsku jen třicet.

Čím to? „Myslím si, že to je trochu i vlivem ekologické výchovy na školách, již od osmdesátých let rozvíjela například doktorka (Danuše) Kvasničková,“ řekl LN profesor Michal V. Marek, ředitel vědeckého centra CzechGlobe pro výzkum globálních změn.

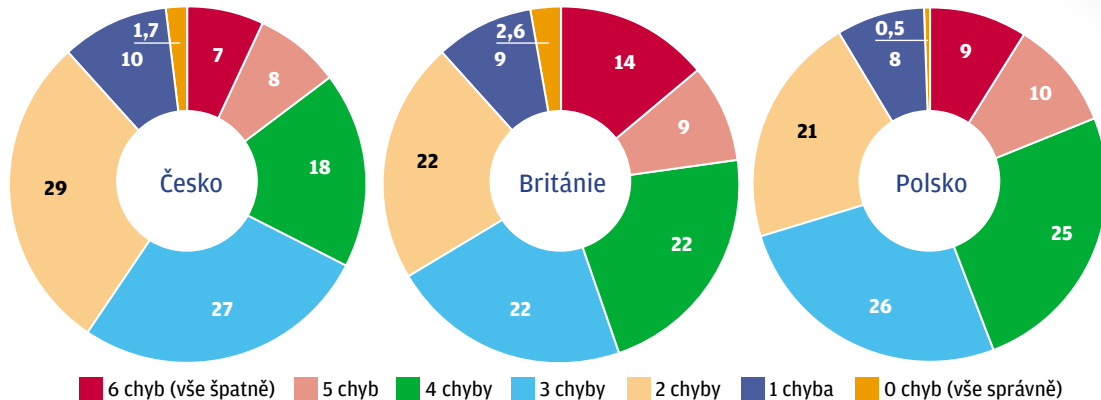
Jak Češi, Poláci a Britové vidí klimatické změny

Mezinárodní srovnávací studie střediska CERGE-EI zjišťovala, jaké postoje mají obyvatelé různých zemí k zavádění „klimatických“ politik vedoucích k šetrnějším dopadům na přírodu. Češi jsou poměrně dobře informovaní a k rozdělování nákladů mezi státy EU se staví spravedlivě: podle jejich produkce emisí.

Šest vědomostních otázek

Celkem 4098 respondentů hodnotilo šestici výroků – dva pravdivé a čtyři nepravdivé. Na více než polovinu otázek odpovědělo správně 41 procent Čechů, kteří jsou o něco informovanější nežli Britové a Poláci.

Pramen: thinktank IDEA, CERGE-EI, LN

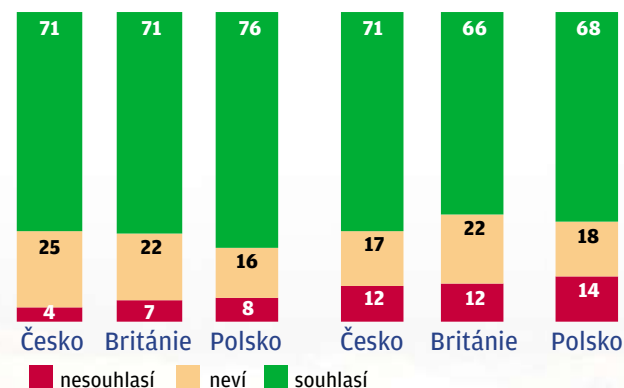
Na vině CO₂ a člověk

Až 76 procent Poláků souhlasí s tvrzením, že stupňování skleníkového efektu je způsobeno vyšší úrovní oxidu uhličitého. Jen 18 procent Čechů souhlasí, že klimatické změny způsobuje spíše příroda než lidské aktivity.

Souhlasíte, či nesouhlasíte s následujícími tvrzeními?

■ Stupňování skleníkového efektu je způsobeno vyšší úrovní CO₂ (oxidu uhličitého) v atmosféře (mezi dalšími skleníkovými plyny)

■ Hlavní příčinou zvýšené koncentrace skleníkových plynů v atmosféře je spalování fosilních paliv (např. uhlí, ropy) člověkem

Spravedlivé dělení nákladů

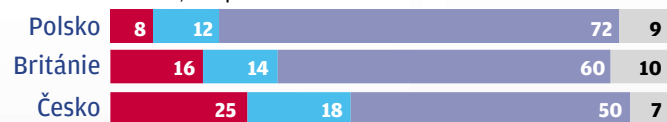
Respondenti měli hodnotit i „spravedlnost“ pravidel dělení nákladů na snižování emisí. Češi nejvíce souhlasili s pravidlem „čím více emisí, tím platí více“ (82 procent), kdežto Poláci často souhlasili i s možností „čím bohatší stát, tím platí více“ (72 procent).

Jak spravedlivá vám připadají pravidla pro rozdělení nákladů snižování emisí mezi jednotlivými státy EU?

■ Čím méně emisí, tím platí více

■ Čím bohatší stát, tím platí více

■ nespravedlivé ■ váhavá odpověď ■ spravedlivé ■ neví

